

[Holger Hansen.]

på, at vi skal stille noget bestemt krav til den efterskole eller ungdomskostskole, der skal kunne gå ind i stedet for 8. eller 9. klasse. Jeg tror ikke, vi skal stille disse bestemte krav. Det, der for mig er væsentligt, er, at vi sikrer en fortsat uddannelse, så gør det ikke noget, om denne er veldifferentieret i tid, i timer, eller hvordan den indrettes.

Vi skal fortsat holde fast ved, at undervisningens almene sigte bevares, også fordi, som det tidligere er sagt her, børnenes eller de unges erhvervsvalg allerede i realiteten er udskudt i forhold til det, der tidligere var normen. Alligevel tror jeg, det er værd at overveje, om vi ikke bør skabe mulighed for, at unge i særlige tilfælde kan opfylde deres undervisningspligt inden for den ene eller den anden form for erhvervsmæssig uddannelse. Selv med en sådan vifte af muligheder vil en ajourføring af undervisningspligten nok føre med sig, at der vil være elever, som ikke vil føle sig tilpas med skoleundervisningen. Uanset hvilken skole man søger, og uanset hvilken form denne skole har, vil der være nogle, som ikke passer ind i miljøet, i systemet, og vi vil ikke kunne tvinge disse få procent uden skade for dem selv og uden skade for den skole, de skal gå i. Vi må gøre maskerne i det net, vi spænder ud ved dispensationsbestemmelsen, så store, at vi ikke tvinger mennesker, unge mennesker, som på ingen måde kan føle sig tilpas derved.

Må jeg til slut sige til forslagsstillerne, at jeg finder, at dette forslag nok er kommet for tidligt. Den betænkning, der ligger på bordet nu, er ganske ny. Jeg synes, det ville være rigtigt, om befolkningen nu fik lejlighed til at drøfte de spørgsmål, der er trukket frem i betænkningen, inden folketinget tager stilling. Vi er enige om det store gode, den frivillige udvikling har givet, men vi finder, at hensynet til de grupper, der ikke kommer med, må tilskynde os til en udvidelse af undervisningspligten, når tiden dertil er inde.

Bernhard Baunsgaard: Der er, som hr. Svend Haugaard allerede har sagt, i den radikale folketingsgruppe delte meninger om udvidelsen af undervisningspligten. Jeg skal her anføre nogle af de grunde, der har været afgørende for den halvdel af gruppen,

der går ind for en udvidelse af undervisningspligten.

Først bør det nævnes, at vi har haft undervisningspligt i Danmark fra 1814, og at grundloven forudsætter en undervisningspligt. Der er, som andre ordførere også har været inde på, med andre ord ikke tale om at indføre nogen ny tvang; der er alene tale om, hvor lang en allerede eksisterende tvang — hvis man da foretrækker at benævne undervisningspligten som tvang og ikke bare holder sig til glosen undervisningspligt — skal være.

For mere end 150 år siden blev undervisningspligten fastsat som gældende indtil det 14. år. Det er den, der gælder i dag, og det forekommer os rimeligt at spørge, om det er tilstrækkeligt i vort samfund. Thi for al undervisning gælder det jo, at målet er at sætte barnet i stand til at klare sig bedre, og efter vor mening kræver det moderne erhvervsliv en længere undervisning end den, der var tilstrækkelig for 150 år siden.

Jeg skal ikke komme med mange eksempler på, at det er nødvendigt med en længere undervisning i dag. Selve tendensen er så klar, at den er helt indlysende for enhver, når man blot er gjort opmærksom på forholdet. Jeg har da også på fornemmelsen, at kredse, der tidligere var afgjorte modstandere af en udvidelse af undervisningspligten, i dag stiller sig mere forstående. Jeg mener, at det således gælder for mange efterskolelærere. De er i dag ikke afgjorte modstandere af undervisningspligtens udvidelse.

Modstandere af undervisningspligtens udvidelse fremhæver, at vi er nået meget langt ad frivilligheden vej, og det er rigtigt. Men det er mere rigtigt i nogle dele af landet end i andre. Modstanderne fjører derefter til: vi vil ødelægge skolegangen for mange ved at tvinge de sidste med. I denne forbindelse forekommer det mig meget tungtvejende, at et flertal af de lærere i folkeskolen, der deltog i den afstemning, som Danmarks Lærerforening foranstaltede, stemte for en udvidelse af undervisningspligten. Lærerne kender fremfor andre dette problem.

Det er rigtigt, at der ved denne afstemning også var et betydeligt mindretal, der gik imod. Nu er det jo svært at granske hjerte og nyrer, men det er nok tilladeligt at antage, at i hvert fald nogle stemte imod, netop fordi de frygtede, at de sidste, der